

נשים על פסגת העולם

לטבול עם פילה בנהר נאם קאנג, לגרש רוחות רעות עם השמאן, להתאהב בארץ נשים לא איבדה את התמימות וכל זה עם נשים שלא הכרת • עפרה מזרחי גילתה את ליאוס (ואת עצמה) עם מלכת המדבר

נחמיל מהספר: האם מסע "מלכת המדבר", כמו זה ששכתי ממנו בלאוס היפה, יתאים גם לך? נכון, צריך לאהוב לנהוג, אבל זה לא כל העניין. ועליך להיות מוכנה להתנסויות חדשות. ולא להיות הכי מפונקת. ולא יזיק גם לה תחבר לקלישה מספר 1 בסיסטרוד הישראלית: "רק מה שאת אוהבת", השיר של גלי עטרי, ששום מסע של "מלכת המדבר" כנראה לא יהיה שלם בלעדי. אבל בעיקר צריך לדעת לזוז. לתת למשהו אחר להיות זה שמולט, שקובע. ולשחרר.

מלכה מלכה, אבל במלכת המדבר אינך אדר נית לזמן. הימים ארוכים וגרושים עד שכמו במערכת הווא של הגשם, מה שהיה רק הבוקר נראה בערב כמו היסטוריה רחוקה. המשתתפות לא שולטות במסלול, ולא קובעות מי יהיו הכותות לג'יפ. המטו: נראה אתכן מסתדרות בעצמכן.

האינפורמציה המרבית שתקבלו מראש נוגעת למה צריך לארוח. בבוקר, יהיו אלו בגדים וברגז, גבת שגורשו, למשל, לטבילה במימי הצלולים של האגם נאם נגום (Nam Ngum) שנוצר בלי קצת הקמת סכר. היו לילות שדרשו שקי שינה, בגדים תרמיים וכל מה שיוכל לחמם אותך באוהל בראש הר נידח, כשהרוח מקפאה את העצמות. "מלכת המדבר" נחשב מסע אתגרי, אבל מעבר לפיזיות, האתגרים האמיתיים שהוא מציע אחרים לגמרי: למשל, להסתדר עם 27 נשים וזות המצטרפות אליך בסיר הלחץ הזה, מוזר לא זור הנוחות שלך. כי גם שכאנו פרשטות את המכניסנים וז לצדו בצידי הרכבים שבעת הצורך, שכבת האמן מתקלפת הרכה יותר לאט.

אתגר אחר הוא לפרוץ את הגבולות של עצמך, לעשות מה שלא עשית ולא הלמת שתע. שי. כמו להתרחק עם פילים במקום הידוע כארץ מיליון הפילים".

אמונות בכפר

לואנג פרבאנג מזוהה כל "מיה מוקר בר דהיסטי של עלייה לרגל. עם עלות השחר עצרנו בסמוך לאחד המנזרים. תפסנו את מקומנו על שרפרים נמוכים וחייכו. במהרה הגיעה לרוחב תהלוכת נזירים בודהיסטים כתום האופייני, סמל לחירות מחולטת, שיצאו לקבל מבני העיר את הארוחה הראשונה מתוך שתיים בלבד שהם אוכלים כל יום. הבודהיסטים מאמינים בנתינה

וגינס למים עם הפילים נראה קלוש, ולא רק בגלל הקור. אבל מלכה אחת אמיצה ועוד אחת, ולאטילאט כמעט כולן התיישבו בין האוניים המתנפפות, מרגשות מקורב מזו עור של פיל. חוויה מרהיבה לחוש את תגודתיה של הפילה שמתחייב כשהיא מתכופפת לטבול בנהר ואת נרמכת יחד איתה.

גם לא תיארתי לעצמן ששתינו על המקונג כסירת קאנו רעועה, שתגלשי באומגה ותלכי על גשר ויגו בין עצים גבוהים ואו בתחנה האחרת נה תפלי אנכית, מגובה רם, אל מורון שממחה לך למטה. לא משנה שאת קשורה היטב, תמיד יכול לקרות משהו, את אומרת לעצמך, ומתמסרת. ואם הצלחת לא רק לסמן על הו, אלא גם ליהנות תוך כדי שאת מביטה על הכל מלמעלה, אל הנהר, העצים האנשים, את מרגישה כלייכר לת. את על פסגת העולם.

את מרגישה על הגובה גם מול הפסגות סרר כבבת את צומת הרכבים פוקן (Pokhru), שעל הרכס המפריד בין צפון לאוס לדרומה – בדרך מביירה העתיקה והיפהפיה לואנג פרבאנג (Luang Prabang) לבירה הנוכחית ויאנטיאן (Vientiane). ואגם, אם אתם מגיעים לשם, אל תשכחו לבקר בשירותים, ולא רק בגלל שלשם שינוי שם אין צורך במיומנות בול פגיעה. הנהף הנשקף מהם יפה באופן יוצא דופן.

יפית בלתי ידגיל מאפיין גם את מפלי הקואנג סי (Kuang Xi). טרק של כמה שעות צעדיה ביער גשם בסמוך ללואנג פרבאנג עובר דרך הגביעה, מקורם של המפלים, וכשהם נגלים נסיומו, המראה מפתיע ומלא הדר. מילה מאוסה כמו "קסום" ואוכרו שגן ערו הם בהחלט במקום, ראו והוחרתם.

ליפול אל גן עדו

זה היה בוקר קריר וערפילי כשהגענו אל גדת הנאם קאנג (Nam Kang), הנהר השקט, אחר מתשעת הערוצים בלאוס הנשפכים למקור, ננהר ה-12 באורכו בעולם. היסכי שנתפשת

שיירת הג'יפים. האתגר האמיתי הוא להסתדר עם 27 נשים רזות מחוץ לאזור הנוחות

מפלי קואנג סי

חוויה עם פילים בנאם קאנג

מפגש עם נזירים בלואנג פרבאנג

ומברחות לתאילנד השכנה לעבוד כונות. חלקן עושות זאת מרצון כדי לעזור בפרנסת המשפחה, כלי לדעת מה מצפה להן מעבר לגבול.

שדות אורז וצלחות לוויין

לאוס נמצאת כעת, כדברי מנכ"לית "מלכת המדבר" סיגל יושע – אחת הנשים המרשימות שתפגשו, שהפעם הדרירה בעצמה את המסע – על התפר בין היים בבועה להתנפצותה. שילוב של פשטות, תום, הסתפקות במעט וידידותיות מכסה על הטראומות הלאומיות. במלחמת וייט נאם, למשל, הפכה לאוס למדינה המופצצת ביותר בהיסטוריה. ככל תשע דקות בממוצע נחתה עליה פצצה, בעיקר בשל רצון האמריקאים לפגוע בשביל זה צ" מין ששימש כנתיב מעבר בין דרום וייטנאם לצפונה. כ-100 אלף לאוסים נהרגו במלחמה הזאת, אבל תייר שבא לגלות את הארץ הכמעט תולית הזאת לא יראה שום עקבות לכך. הלאוסים צועדים קרימה, נהנה, אם פעם היו התושבים חיים לפי ערנות השנה ומסתפקים בסיפוק צורכייהם, הרי שגם כעת, בעונה היבשה, מתחילים לנשוע שוב שותילי אורז בחלקות, בלי לחכות לגשמים, והנה, אומרים, התולות בנייה בעיר הנייה ישנו את פניה, והממוצע הארצי של שנות הלימוד קרוב האוכלוסייה עולה בשנים האחרונות. הקדימה ועם זאת, קשה להימנע מלושז צער מסוים למראה הכפרים העניים, שלצד בתייהם העשויים

מועד מקבלים את פנינו, וכל הילדים לבושים בחולצות לבנות ובדידים ורי פרחים. שני הצדדים נרגשים, ולא מעט מאיתנו מולות רמעה. השמאן של הכפר עורך לכבודנו את טקס הבסי, שנועד לגרש רוחות רעות ולטעון את מי שמשותף בו באנגריות טובות. במרכז האולם שולחן עשירי הבוקר על פירותיהם האקוטיים והחיות פשוטות העור; שוקי הלילה עם חולצות הפטיש והמגל כיהא למדינה קומניסטית, פסלונג הכר דהה ושקיות התה המעוצבות; והברים עם הכיר הלא-לא, טוג של גאווה מקומית – כל אלה משאירים לחייר הממחר טעם של עוד.

אבל אנתנו ממשכות אל הדרים. כשבארץ מוליקים נרות תוכה ובעולם מתכוננים לכריס מס, חוגגים אנשי המונג (Hmong), אחת משלוש הקבוצות האתניות הגדולות ביותר בלאוס, את ראש השנה. עשרות קבוצות אתניות מרכיבות את האוכלוסייה המקומית, חלקן בודהיסטיות, חלקן מאמינות ברוחות ושדים, וכל האמונות חיות בשלום – הלוואי עלינו – זו לצד זו.

ככפר שאליה הגענו לאחר ביקור במערת נטיפים מרהיבה, נערות במחלצות סטנוניות, כובעים מחורזים ועקבים התייצבו מול בחורי הכפר למשחק מסירות של כדור בד, ששיתועק להבניס ניצנים לשירידיים עתידיים.

אבל המפגש המרגש ביותר התרחש דווקא עם אנשי שבט הקאמו, בכפר קשה יום שלא יראה מימו אורחים כאלה: אמונות לבנות עור, שגרי רת מרינה רחוקה, בתלבושת אחידה ורכיבי שטח מאובקים. אנשי הכפר שחוכנו לביקור מבעוד

המוזיאון החדש. יש הנחיות להורים

ממלכת הילדים הסקרנים

מזיאון הילדים החדש בבאר-שבע קיבל את כל המחמאות שלנו • רוצו • מרים קוז

קשה להגים במחמאות למר זיאון החדש בבאר-שבע, "לונדע (לונה פארק של ידע) – מוזיאון עולם הילד" ע"ש ג'ק, ג'וזף ומר רטון מנג'ל. הוכחה לכך היא ההומנה שנשלחה מאיגוד המוזיאונים לילדים בעולם אל שתי היוזמות האצורות של המוזיאון להרצות בכנס בארה"ב על לונדע, שכן הוא היחיד בעולם מסוגו המציע חוויית ביקור רב-גילית. זה לא סתם להגיד "מיועד לכל המשפחה". זה בפועל להגות, לתכנן, ליצור ולהקים מתקנים שמרתקים את הרמיון, ההתנסות, ההפעלה של השכל, הרגש והחשים – של כל המשפחה, כולל הורים יגיעים ושבעי מוזיאונים.

המוזיאון, שנפתח כמש השבוע, בחסות עיריית באר-שבע וקרן מנג'ל, הוא פרי יוזמתן של אפרת אדיב ותמר הדר, יוזמות אצורות ומפתחות תוכן (פרויקט אבי-ג'דע בבית התפוצות). הוא מציע מתחמי פעילות על פני שלוש קומות ובחצר ועל פי מפתח הילד העולם. משאבים, רגשות, כרור הארץ והחלל, אמנות, המחזה ועוד. על נושאים אלה בנויים מתקנים, מסלולים, משחקים, הפעלות, כביטב החרשנות הטכנולוגית, אסתטיקה ברמה גבוהה ותשומות לב לכל פרט, בעיקר ררך עיני הילד.

גם ההורים זוכים לתשומות לב, למשל בכניסה: לוח גרול ועליו מפת אייקונים, המי פרטים מכלול של תחומים שבהם הילד זקוק לתגבורת ולהעצמה: מוטוריקה עדינה או גסה, תקשורת או הישה וכך הלאה. אותם אייקונים מופיעים בהתאמה ליד כל מתקן, וכך ההורה יכול להתמקד בהפעלות שהילד זקוק להן. כמה מתקנים שוכי לב (אבל כולם כאלה): במתחם המשאבים אפשר לבחור משחקים מתפריט. ההצלחה מוכה את הילד בכסף. הוא עור פרטים: www.lunada.co.il

